

УНИВЕРЗИТЕТ „УНИОН“

Сенат Универзитета

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ „УНИОН“

Научно-наставно веће

Предмет: Примедбе на Извештај Комисије за избор у звање наставника за ужу привредноправну научну област и одговор на примедбе проф. др Јелене Симић и проф. др Јелене Јеринић

Комисија за избор у звање наставника за ужу привредноправну научну област по конкурсу објављеном 22.06.2021. године поднела је дана 31.08.2021. године извештај којим је предложила кандидата др Дијану Марковић-Бајаловић за избор у звање редовног професора. Након што је извештај објављен на сајту Универзитета, кандидаткиња је уочила недостатке у методолошком приступу Комисије и одређене материјалне пропусте у приказивању радова кандидаткиње. С обзиром да је Комисија дала предлог да се изабере у звање редовног професора, кандидаткиња није имала правни интерес да ставља примедбе на извештај. У међувремену, дана 29.09.2021. године, на поменути извештај изјавиле су примедбе проф. др Јелена Симић и проф. др Јелена Јеринић. Кандидаткиња Марковић-Бајаловић је захвална проф. Симић и проф. Јеринић што су својим примедбама створиле основ да она изнесе своје примедбе и истовремено се осврне на њихове примедбе.

I. Недостаци у методолошком приступу

1. Кандидаткиња Дијана Марковић-Бајаловић изабрана је у звање редовног професора на Универзитету у Источном Сарајеву октобра 2011. године. На том универзитету претходно је бирања у звања доцента новембра 2000. године и ванредног професора фебруара 2006. године, у законским роковима и испуњавајући све законом и актима универзитета прописане услове за избор у звање.

Комисија је у Извештају приказала само радове кандидаткиње након последњег избора у звање редовног професора, дакле за период 2011-2021. године, не образлажући разлоге за такво своје поступање. Описани методолошки приступ имао је за последицу да научни резултати кандидаткиње Марковић-Бајаловић не буду у својој укупности приказани у Извештају Комисије, што је код чланова Научно-наставног већа Правног факултета, Сената Универзитета и јавности могло изазвати сумњу да ли кандидаткиња испуњава услове за избор у звање редовног професора?

Правилник о избору у звање Универзитета „Унион“ од 25.01.2021. године не уређује поступак избора када је кандидат већ биран у наставничко звање на другом универзитету. Према устаљеној универзитетској пракси, Комисија је имала на располагању два могућа приступа – или да кумулативно цени да ли кандидаткиња испуњава услове за избор у наставничка звања доцента, ванредног професора и редовног професора, тако што ће узети у обзир све њене научне резултате, или да избор у звање наставника на другом универзитету призна као избор у одговарајуће звање на Универзитету „Унион“.

Кандидаткиња Марковић-Бајаловић је наклоњена првом приступу и сматра да је Комисија требало да прикаже у Извештају све објављене радове, које је она уредно навела у својој пријави и поднела уз пријаву. Ово стога, што је минималним условима за избор у звање редовног професора у области друштвено-хуманистичких наука из Правилника о избору у звања наставника Универзитета „Унион“ прописан општи услов да кандидат мора да испуњава услове за избор у звање ванредног професора, док је општи услов за избор у звање ванредног професора, да кандидат испуњава услове за избор у звање доцента.

Приказивањем у Извештају само радова објављених након 2011. године имало је за последицу имплицитну еквиваленцију звања редовног професора стеченог на другом универзитету са звањем ванредног професора на Универзитету „Унион“, без образложења и навођења правног основа за такво поступање. На описани начин, чланови Научно-наставног већа Правног факултета, Сенат Универзитета и шира јавност остали су ускраћени за битне информације о претходном научном опусу кандидаткиње, што може довести до погрешног закључка о томе да ли кандидаткиња испуњава услове за избор у звање редовног професора. Ово посебно стога јер се у приговору проф. Симић и проф. Јеринић наводи да кандидаткиња Марковић-Бајаловић нема задовољен један услов за избор у звање редовног професора – објављен рад у часопису категорије М 24. Додатно, Комисија је дискриминисала кандидаткињу, бодујући само њене радове објављене након њеног избора у претходно звање, који је био избор у звање редовног професора!

Правилник о избору наставника Универзитета „Унион“ у члану 10 прописује следеће:

„Наставник може бити биран у исто звање више пута.

Кандидату који је претходно био поново биран у звање доцента, код избора у звање ванредног професора узимају се у обзир и услови које је у том поновном избору, односно поновним изборима, испунио.

Кандидату који је претходно био поново биран у звање ванредног професора, код избора у звање редовног професора узимају се у обзир и услови које је у том поновном избору, односно поновним изборима, испунио.“

Правилником се не предвиђа ситуација да је кандидат претходно већ био биран у звање редовног професора, али на другом универзитету. Кандидаткиња Марковић-Бајаловић требало би, на основу предлога Комисије, да поново буде бирана у звање редовног професора. **По аналогiji, пошто је кандидаткиња већ претходно била бирана у звање редовног професора, Комисија је требало да узме у обзир и њене радове објављене у периоду између избора у звање ванредног професора на Универзитету у Источном Сарајеву 2006. године и првог избора у звање редовног професора 2011. године.**

Кандидаткиња је у периоду 2006-2011. године објавила следеће радове које Комисија није навела у Извештају нити ценила:

1. *Право привредних друштава*, Правни факултет у Палама, Источно Сарајево, 2011. с. 46 **М-41**
2. *Правни аспекти либерализације међународног промета услуга – са посебним освртом на телекомуникације*, ЈП „Службени гласник“ Београд и Правни факултет у Палама, Источно Сарајево-Београд, 2011., с. 289 **М-41**
3. *Општи споразум о трговини услугама*, Право и привреда бр. 1-4/2006, с. 32-46. **М-51**
4. *Правни посао факторинга*, Право и привреда, бр. 5-8/2006, с. 434-444. **М-51**

5. *Друштва за осигурање у Републици Српској*, Правна ријеч, 2006. с. 481-493. **М-31 или М-52**
6. *Право конкуренције и заштита инвеститора - Легитимна конкурентска борба в. елиминисање конкуренције*, Право и привреда, бр. 5-8/2007, с. 441-451. **М-51**
7. *Заступање привредног друштва у парничном поступку*, Зборник радова „Примјена Закона о парничном поступку у Босни и Херцеговини“, Правни факултет Источно Сарајево, 2007. с. 288-302. **М-31**
8. *Уговор о вођењу послова друштва*, Зборник Правног факултета Универзитета у Источном Сарајево, 2007. с. 153-168. **М-61**
9. *Развој политике и права конкуренције – Свет и Србија*, коаутор са проф. др Петар Ђукић, Зборник радова „Текућа привредна кретања, економска политика и структурне промене у Србији 2007/2008“, Научно друштво економиста и Економски факултет у Београду, с. 161-193. **М-61**
10. *Појам концентрације привредних друштава*, Право и политика, бр. 2/2008, с. 57-69. **М-54**
11. *Право конкуренције у Сједињеним Америчким Државама*, коаутор са мр Ивана Станковић, „Увод у право САД“, Институт за упоредно право, Београд, 2008. с. 183-204. **М-44**
12. *У сусрет новом Закону о заштити конкуренције*, „Право Републике Србије и право ЕУ“, Зборник радова Правног факултета у Нишу, 2009. с. 455-481. **М-31 или М-52**
13. *Примена правила конкуренције у условима кризе*, Правна ријеч, бр. 20/2009. с. 475-484. **М-31**
14. *Прети ли јасна и непосредна опасност од новог Закона о заштити конкуренције*, Анали Правног факултета у Београду, бр. 1/2010, с. 304-324. **М-24**
15. *Право конкуренције и институционални облици контроле*, Правни живот, бр. 5-6/2010. **М-51**
16. *Одређивање релевантног тржишта – Где завршава право, где почиње економија?*, Зборник радова „Либерализам и заштита конкуренције“, Правни факултет Крагујевац, 2010. с. 247-262. **М-31**
17. *Примена правила конкуренције на банкарски сектор*, Правни живот, бр. 11/2010, с. 539-550. **М-51**
18. *Слобода привређивања у светлу историјског развоја компанијског права*, Зборник радова „Људска права и слободе“, Правни факултет Источно Сарајево, 2011. с. 174-198. **М-31**
19. *Либерализација телекомуникационих услуга*, Зборник радова „21. век – век услуга и услужног права“, Правни факултет Крагујевац, 2011, с. 423-440. **М-51**
20. *Заштита корисника услуга електронских комуникација*, Право и привреда, бр. 10-12/2011, с. 15-29. **М-51**
21. *Хармонизација правила о управљању у друштвима капитала*, Правна ријеч, бр. 28/2011, с. 729-741. **М-3 или М-52**

Кандидаткиња посебно истиче да је у периоду након избора у звање ванредног професора објавила и један рад у часопису категорије М24. Због описаног методолошког приступа Комисије, тај њен рад није приказан у Извештају. Реч је о следећем раду:

„Прети ли јасна и непосредна опасност од новог Закона о заштити конкуренције“, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1/2010, с. 304-324. **М-24**

Проф. Симић и проф. Јеринић оспоравају мишљење Комисије да пет објављених радова категорије М-51 замењује један рад категорије М-24, наводећи да Правилник одређује да додатно испуњен услов из категорије М-21, М-22 и М-23 може заменити пет радова из категорије М-51, али да обрнуто није предвиђено.

Иако кандидаткиња испуњава и услов објављеног рада категорије М-24, она овде поставља питање на које се може одговорити познавањем елементарних логичких норми:

Ако је $X=U$, да ли је $U=X$?

Поред тога, Правилник прописује у члану 9 да ће се сматрати да је кандидат који је објавио рад који доноси исти или већи број М бодова од оног који носи рад који се захтева као минимални услов за избор у одређено звање, а који се не наводи у овим минималним условима (нпр. М11-М14 или М41-М45), тај услов испунио. **Кандидаткиња је након 2011. године објавила рад категорије М-12, који, у складу са Правилником, замењује рад категорије М-24, јер носи већи број бодова од М-24.**

Ради потпунијег информисања чланова Научно-наставног већа Правног факултета и Сената Универзитета, кандидаткиња овде наводи је у периоду новембар 2000 - фебруар 2006. године објавила следеће радове на основу којих је бирана у звање ванредног професора:

1. *Тржишна моћ предузећа и антимонополско право*, ЈП „Службени лист СРЈ“, Београд, 2000. с. 336. **М-41**
2. *Положај етничких мањина у образовању*, том II, коаутор, ЈП „Службени гласник“ и Институт за упоредно право, Београд 2000. с. 194. **М-45**
3. *Услови за реализацију промета робе и услуга у праву Европске уније и југословенском праву*, коаутор, Институт за упоредно право, Београд 2001. с. 287. **М-44**
4. *Положај државних универзитета у упоредном праву*, коаутор, Институт за упоредно право, Београд 2002. с. 265. **М-45**
5. *Хармонизација домаћег законодавства са правом ЕУ (ЕУ IV) – Осигурање, слобода кретања робе и капитала, право конкуренције*, коаутор, Институт за упоредно право, Београд 2004. **М-45**
6. *Привредне организације – У праву Републике Српске и упоредном законодавству*, Правни факултет у Палама, Источно Сарајево, 2005. с. 465. **М-41**
7. *Нова легислатива Европске уније у области политике вода*, Правни живот, бр. 12/2000, с. 337-349. **М-51**
8. *Хармонизација права конкуренције држава чланица Европске уније*, Право и привреда, бр. 5-8/2001, с. 712-720. **М-51**
9. *Уговорно заступање у Ландовим принципима, упоредном и југословенском праву*, Зборник радова Правног факултета у Крагујевцу, 2001. с. 161-181. **М-61**
10. *Децентрализација у примени правила конкуренције Европске уније*, Правни живот, бр. 12/2001, с. 333-346. **М-51**
11. *Политика конкуренције у споразумима о стабилизацији и придруживању*, Зборник радова „Актуелна питања савременог законодавства“, Удружење правника Југославије, Београд, 2002. с. 375-385. **М-31**
12. *Нелојална утакмица у праву Европске уније*, Право и привреда, бр. 5-8/2002. **М-51**
13. *Либерализација телекомуникација*, Право и привреда, бр. 5-8/2003, с. 960-974. **М-51**
14. *Државни монополи у привреди – Разлози настанка и опстанка*, Правни живот, бр. 11/2004, с. 137-149. **М-51**

15. *Положај мањинских акционара*, Зборник радова „Ново привредно законодавство“, Правни факултет Крагујевац, 2005. с. 79-96. **М-31**
16. *Правни положај привредних организација у Финској*, „Увод у право Финске“, Институт за упоредно право, Београд, 2005. с. 313-328. **М-44**
17. *Усклађеност прописа Црне Горе са директивама Европске уније у области процене утицаја на животну средину и постојећи институционални капацитети*, Зборник радова „Усклађивање прописа Црне Горе о заштити животне средине са захтјевима Европске уније“, Подгорица 2005. с. 29-39. **М-45**
18. *Управна и надзорна функција у отвореном акционарском друштву*, Право и привреда, бр. 5-8/2005, с. 186-197. **М-51**
19. *Светска трговинска организација*, Правни живот, бр. 11/2005, с. 525-534. **М-51**
20. *Осврт на Закон о заштити конкуренције*, коаутор са проф. др Небојша Јовановић, Право и привреда бр. 9-12/2005, с. 13-47. **М-51**

Кандидаткиња овом приликом не наводи радове објављене до избора у звање доцента. Ти радови су такође наведени у њеној пријави и приложени уз пријаву.

2. Комисија је вредновала радове објављене у часопису „Правна ријеч“ као М-53, док је кандидаткиња предложила у својој пријави да се ти радови вреднују као М-31. Реч је о радовима по позиву саопштеним на Међународном научном скупу „Октобарски правнички дани“ који се сваке године традиционално одржава у Бања Луци у организацији Удружења правника Републике Српске и Савеза удружења правника Србије и Републике Српске, а радови се затим објављују у часопису „Правна ријеч“ чији је издавач поменуто удружење. Саветовање сваке године окупља велики број угледних научних радника из БиХ, Србије, Црне Горе, Хрватске, Македоније и других земаља. Научни одбор скупа окупља угледне професоре универзитета и научне раднике из БиХ и других земаља, те кандидаткиња сматра да је квалификација објављених радова са скупа као М-53 непримерена.

II. Материјални пропусти

Комисија је направила битан материјални пропуст када је монографију под називом „Право конкуренције Европске уније – Општа питања и *antitrust*“ представила као њен коауторски рад, што је, поред осталог, довело у сумњу валидност квалификације тог рада као М-12. Такође у Извештају нису наведени остали подаци који су неопходни за оцену о којој категорији рада је реч.

Кандидаткиња овом приликом истиче да је реч о научној монографији који је њен самостални ауторски рад. Академик Мирко Васиљевић, проф. др Хасан Ханић и проф. др Небојша Јовановић, који су у Извештају наведени као коаутори, заправо су рецензенти монографије. Два рецензента долазе са Правног факултета Универзитета у Београду, а један са Универзитета „Унион“, те се не може оспорити да монографија има рецензије реномираних научних институција. Издавање монографије финансирала је Европска унија, будући да је монографија резултат рада на пројекту ЕУ реализованом у периоду 2014-2016. године: *Support to Implementation of Competition Regulation in BiH and Further Strengthening of Competition Policy (including Component on State Aid)*. Наведени подаци одштампани су на спољној и унутрашњој страни корица и лако се могу проверити, јер је кандидаткиња доставила монографију у оригиналу уз пријаву на конкурс, а примерак монографије постоји и у библиотеци Правног факултета „Унион“. Монографија је објављена у правној области у којој до сада није било других научних монографских радова у државама Западног Балкана. Монографија има 291 страну текста, 812 фуснота и 13 страна библиографије. У библиографији се, између осталог, наводи 41 књига и 82 научна чланка, те 11 студија и приручника. Ауторка се у

монографији позвала на 61 одлуку Комисије ЕУ и 119 пресуда Суда правде ЕУ, те 28 пресуда Врховног суда САД. Све наведено сведочи о изузетно озбиљном научном приступу аутора.

Када је реч о аутоцитатима, кандидаткиња је у монографији цитирала два своја монографска рада категорије М-40, и то књигу „Тржишна моћ предузећа и антимонополско право“ и „Правни аспекти либерализације међународног промета услуга“. Недостатак преосталих пет аутоцитата не би требало да утиче на вредновање ове монографије, с обзиром да аутоцитати значе да је аутор цитирао сопствене радове из одговарајуће области. Простим увидом у објављене радове које кандидаткиња овде наводи може се утврдити да она има веома велики број објављених научних радова из области права конкуренције, и у том погледу је у самом врху правничке науке у Србији и другим државама региона. Кандидаткиња у периоду након 2000. године има још три објављена рада категорије М-40 у области права (укупно пет) и већи број објављених радова из исте области, од којих су велика већина категорије М-51 и М-31.

На основу наведеног, кандидаткиња сматра да је оцена комисије да се монографија „Право конкуренције ЕУ“ категоризује као М-12 оправдана. Чињеница да је објављена на српском језику не умањује њену вредност. Напротив, кандидаткиња је објављивањем те монографије попунила празнину у правној науци региона, а српски језик недвосмислено представља језик међународне комуникације у правној науци региона Западног Балкана. Чак и ако се монографија вреднује као рад М-41 уместо М-12, то у коначном скору неће много променити, јер категорија М-41 носи 10 бодова, само један мање од категорије М-12.

Комисија је пропустила да наведе поједине радове кандидаткиње из периода након 2011. године, без образложења због чега је то учинила. Реч је о следећим радовима:

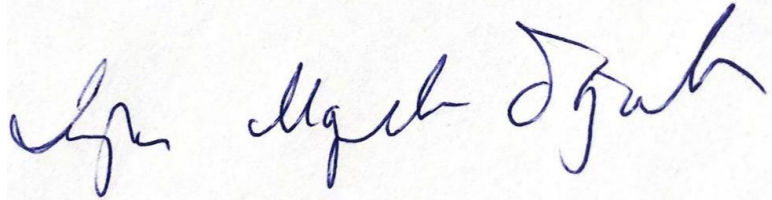
1. *Политика конкуренције*, Лексикон економске дипломатије и међународног пословања, Институт за економску дипломатију, Београд, 2013. с. 339-343 **М-47**
3. *Анализа нацрта амандмана на Закон о заштити конкуренције са аспекта правне безбедности*, Савет за борбу против корупције Владе РС, 2013. **М-123**
4. *Анализа стања конкуренције на тржишту постпродајних услуга (Aftermarkets)*, Институт економских наука, Београд, 2016. **М-123**
5. *Анализа усклађености прописа из области заштите животне средине са Директивом бр 123/2006 о услугама на унутрашњем тржишту ЕУ*, Policy Legal and Advice Center III, Београд, 2021. **М-123**
6. *Међународно приватно право*, шест издања, последње допуњено издање објављено 2016, обновљено 2019. и 2020, „Пројурис“, Београд, с. 187. **М-43**

III. Ретроактивна примена Правилника

Кандидаткиња указује да је Правилник о избору у звања наставника усвојен 25.01.2021, а конкурс за избор у звање наставника из уже привредноправне научне области расписан је 22.06.2021. године, одакле следи да је Правилник био у примени непуних пет месеци пре расписивања конкурса. Правилником није предвиђен транзициони режим за наставнике који су већину свог изборног периода провели за време претходних правних режима. Оценом испуњености услова на основу одредаба Правилника из јануара 2021. дискриминишу се кандидати који нису били у прилици да свој научни рад управљају према новим правилима, при чему се испуњеност услова за избор у наставничко звање цени према тим правилима. Реч је о својеврсном ретроактивном ефекту норми новог правилника, што је у праву недопуштено, и има за последицу дискриминацију кандидата

који су своју научну каријеру градили у време када нова правила нису постојала. У питању су правне ситуације „у току дејства“, како их назива правна теорија о ретрокативности правних норми (видети: С. Перовић, „Ретроактивност закона и других општих аката“, Београд, 1984.).

Упркос тако неповољним околностима, кандидаткиња је испунила и услове који се захтевају новим Правилником, па би чланови Научно-наставног већа Правног факултета и Сената Универзитета „Унион“ и то требало да имају у виду приликом оцене резултата њеног научног рада.

A handwritten signature in blue ink, reading "Prof. Dr. Dijana Marković-Bajalović". The signature is written in a cursive style with some stylized flourishes.

Проф. др Дијана Марковић-Бајаловић